

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШΙΑ

ГОДИНА СХVI, БРОЙ 1

СОФИЯ, 1-15 ЯНУАРИ 2015 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

† НЕОФИТ, ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ

ПАТРИАРШЕСКО НОВОГОДИШНО ПОСЛАНИЕ

ВЪЗЛЮБЕНИ В ГОСПОДА ЧЕДА НА СВЕТАТА НИ ЦЪРКВА,

Застанал на границата на една отиваща си и на друга – настъпваща година, вярващият човек преди всичко въздава благодарност на Този, Когото свети цар и пророк Давид нарича дълготърпелив и многомилостив (Пс. 102:8), на Този, Който със Своята любов и милост обема цялата вселена и насочва пътят на всеки човек.

За какво трябва да благодарим на Бога? Да благодарим за всичко, защото „чрез Него живеем, и се движим, и съществуваме“ (Деян. 17:28). Да благодарим не само за онава, което, както ни се струва, е било добро за нас, но и за скърбите и изпитанията, чрез които Господ ни е напомнял, че живеем временно на земята и трябва непрестанно да се стремим към небесното ни отечество.

На стр. 3

АМВОН

Смисълът на Богоявлението

Стр. 3

АКТУАЛНО

Продавачи на надежда

Стр. 1-4

Православните талибани

Вие за убийството ли сте или за цинизма?

Стр. 7

БОГОСЛОВИЕ

Свети Василий Велики

Стр. 1-6

БОГОСЛОВИЕ

СВЕТИ ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИ – духовен отец, учител и светител на Църквата

Свети Василий Велики е един от най-почитаните християнски учители и светители на Църквата. Той е роден в град Кесария Кападокийска около 330 г. след Христа в знатно и благочестиво християнско семейство. При формиране на неговия характер и християнско възпитание дейно участие вземат майка му Емилия и баба му Макрина, които също са канонизирани от Църквата като светци. Те възпитават малкия Василий и неговия брат Григорий (по-късно епископ Нисийски) в истините на вярата и християнските ценности и ги подготвят за тяхното учителско и епископско служение на Църквата. По-късно Василий и Григорий учат във философската школа в Кесария, където се запознават и с Григорий Богослов – епископ и борец срещу арианската и македон-

анската ерес, които смущавали Източната църква през IV век и били осъдени на Първия и на Втория вселенски събор.

След това първоначално образование в родния град младият Василий продължава своето

обучение в известната философска академия в Атина, където учи заедно с бъдещия император Юлиан Отстъпник. Негови учители са били прочути за времето си философи и ритори като Химерий и Прохерезий. В тази философска школа младият християнин усвоява тогавашното знание, като се интересува и от медицина, което ще допринесе по-късно за неговото успешно служение като епископ и духовен учител на Църквата.

След като завършва своето обучение по философия, свети Василий Велики посещава християнските манастири в Египетската пустиня, за да провери и възпъни своето философско образование с духовната мъдрост на вярата и християнския аскетически опит. Светските науки били полезни за живота, но според християните

На стр. 6

АКТУАЛНО

ПРОДАВАЧИ НА НАДЕЖДА

Има нещо много трогателно в начина, по който българинът празнува Нова година. Този, разбира се, зад голямото пиянство, зад многото бомбичи и техния грохот. То е съвсем тихо и е в желанията, които си отправяме един към друг. Българинът подрежда в сърцето си и изважда от килерите на вътрешността си последните трошици надежда, за да ги даде на близките си. Събира ги внимателно с ръка, така че нито една от тях да не падне на земята, и ги подава на тези, които обича. А те се радват, все едно са гладни птичета, измръзнали от зимата на световната безчувственост. Разбира се, това се случва просто в услов-

ните граници на времето и всички неща, които си пожелаваме, едва ли ще се сбъднат. Въпреки всичко, трогателно е, че си ги пожелаваме. Това все пак е знак, че още сме способни да даваме и да търсим надежда, че не сме я изгубили безвъзвратно. Макар и да търсим упование в толкова дребни неща, като разликата между 31 декември и 1 януари. Надяваме се, че някои от бурите, които непрекъснато заливат сушинката на нашия живот, ще ни отминат. Защото сушинката все повече намалява, а бурите стават все повече и по-силни. Човек с основание се страхува, че може и да не издръжи на някои

На стр. 4

ХРОНИКА

България

1 януари – ден за равностметка

Началото на новата 2015 година започна с тържествена света Литургия в митрополитския храм „Св. вмчца Марина“, отслужена от Негово Високопреосвещенство Пловдивски митрополит Николай, за да благодарим на Бога за всички благодеяния и да изпросим Неговото благословение и милост през новото лето. В съслужението участваха и Знеполският еп. Арсений – викарий на Пловдивския митрополит, архим. Висарион – архиерейски наместник на Смолянска духовна околина, ставр. свещеник. Добромир Костов – протосингел на Пловдивска митрополия, свещеник. Виктор Христов – епархийски духовен надзорник, духовните надзорници свещеник. Тодор Хаджиев и прот. Деян Стоенчев и храмовото духовенство.

По време на причастния благодатно слово за празника Обрезание Господне и върху живота на великия св. Василий Кападокийски произнесе Знеполският епископ Арсений.

В края на тържественото богослужение светителята на Пловдивска епархия се обърна към бого-

молния народ с архиерейско слово, в което каза: „По-съществено в този ден е, че има поне един ден в годината, в който ние човешките сме призвани не просто да отмерим времето по хронология, а да помислим за миналото и за бъдещето. Ние сме християни и сме призвани в този ден да погледнем от друга гледна точка на времето, което безвъзвратно е изминало – времето на 2014 година. Ние като християни сме призвани най-напред да погледнем себе си, да се огледаме около нас и да видим какво е станало с нас самите, с тези около нас, с народа, с нашето Отечество. Какво е станало с човечеството и да се опомним накъде

всъщност вървим. Дали през изминалата година сме станали по-добри от предишната преди нея, или напротив – станали сме по-лоши. Ако ние направим обективна оценка на себе, вглеждайки се в греховете си, в пороците, в страстите си и разберем, че ние не сме станали никак по-добри през 2014-а, то ето с какво би бил полезен този празник Нова година. Прекрачайки мислено тая черта на Новолетие, да се променим, да станем по-добри!“

Пловдивският митрополит Николай отслужи молебен за новата 2015 година, за да бъде благословена и мирна.

Пловдивска митрополия

Архиерейска св. Литургия и офикия „иконом“

На 2 януари Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Йоан отслужи за първи път в гр. Каварна св. Литургия за Предпразнството на Богоявление и за празника на преп. Серафим Саровски. Службата беше извършена в храм „Св. Богородица“, посветен на иконата „Св. Богородица – Спорителница на житата“, който се намира до стария храм „Св. Успение Богородично“ и е осветен на 1 януари 2013 г.

В началото на службата митрополит Йоан поднови с нов св. антиминос храма и отличил прот. Василий Селемет с офикия „иконом“ за неговото дългогодишно и плодотворно служение в Добричка духовна околина, в енорийите на Шабла и Каварна.

На 3 януари митрополит Йоан отслужи света Литургия в храм „Св. вмчк Георги Победоносец“, гр. Балчик.

В празничното богослужение участие взеха ар-

хим. Методий – игумен на манастира „Св. вмчца Екатерина“ в с. Българево, ст. ик. Иван Дойчев – архиерейски наместник на гр. Добрич, прот. Стратия Александров – председател на храма, прот. Василий Селемет – служещ в храм „Св. Успение Богородично“, гр. Каварна, прот. Георги Петков – служещ в храм „Св. Петка“, гр. Балчик, свещ. Емануил Юсеин – председател на храм „Света Троица“, гр. Добрич, и дякон Любомир Георгиев.

За четци и олтарни служители бяха постригани

Йордан Енчев, Валентин Калчев и Детелин Топов.

В края на светата Литургия с офикия „иконом“ бе награден прот. Стратия Александров за усърдно, дълголетно – близо 30-годишно – служение пред Божия престол и за участието му като епархийски съветник.

Молитвено участие взе и кметът на община Балчик Николай Ангелов, който подари на кириарха картина на красивия бял град.

Варненска и Великопреславска митрополия

Йордановден в Ловеч

На 6 януари в град Ловеч с особена тържественост бе отпразнуван денят на светото Кръщение Господне.

Тази година Негово Високопреосвещенство Ловчански митрополит Гавриил отслужи св. Литургия в новия храм „Въведение Богородично“, намиращ се в центъра на града.

Веднага след това на площада пред храма, където бяха строени военни формирования с бойните знамена и в присъствието на многобройно гражданство, бе отслужен Велик водосвет за осветяване на водното естество. Владиката освети бойните знамена и от тук тръгна тържествено литийно шествие към един от мостовете

над река Осъм, където по традиция се извършва хвърлянето на светия кръст.

Въпреки студеното време и пронизващия вятър мнозина не се побояха от ледените води на реката и скочиха за кръста.

Ловчанска митрополия

Ивановден в Лопушанския манастир „Св. Йоан Кръстител“

На 7 януари тържествено бе отбелязан храмовият празник на Лопушанската обител „Св. Йоан Кръстител“.

Празникът започна със света Литургия, отслужена с благословението на Видинския митрополит Дометиян от Негово Преосвещенство Велички епископ Сионий, игумен на Троянската света обител и проигумен на Лопушанския манастир, в съслужение с архимандрит Христогул, настоящ игумен на обителта, както и с други духовници от епархията и гости.

Молитвено участие в празничното евхаристийно моление взе Негово Високопреосвещенство Видински митрополит Дометиян.

Проповед за празника произнесе архимандрит Христогул, а в края на службата митрополит Дометиян благослови

присъстващите и поздравявайки ги с новата 2015 година и отбелязването на празника на Христовия кръстител Йоан, им пожела да живеят в мир, радост и единомислие.

Поздрав и благопожелания към светия събор отпрати и Величкият епископ Сионий.

Лопушанската света обител на този ден почете и всички дарители през изминалата 2014 година, направили пожертвования за благо и добруването, а и за благолепието на светата обител.

За всички гости и приятели на обителта бе даден празничен обяд, където отново всички се поздравиха със светлия празник и си пожелаха спорна и благословена нова година.

Видинска митрополия

Официална среща на патриарх Неофит и генералния директор на ЮНЕСКО Ирина Бокова

На 9 януари се състоя официална среща между Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит и генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура (ЮНЕСКО) Ирина Бокова. Българският патриарх прие г-жа Бокова, която е на официално посещение в страната, в патриаршеския дом на ул. „Калоян“ в центъра на столицата.

След като обсъдиха предизвикателствата пред световната организация в усилията ѝ за запазване мира между народите и ролята на ЮНЕСКО за взаимно опознаване, разбирателство и уважение между хората и народите, двете страни стигнаха до заключението, че най-ефективното противодействие на войнствашата нетърпимост в света и изграждането на атмосфера на мир и разбирателство е взаимното опознаване и сътрудничество в сферите на духа.

Бяха обсъдени възможности за подобряване на сътрудничеството между Българската православна църква, експертите на ЮНЕСКО и институциите на българската държава в опазването на културното ни наследство. В хода на разговора бяха набелязани и конкретни въпроси, по които БПЦ може да си взаимодейства с Организацията на обединените нации за образование, наука и культу-

ра – в областта на опазването и популяризирането на християнски паметници на културата, православни светини: храмове, манастири, книжовни паметници и нематериално културно наследство.

По време на срещата генералният директор на ЮНЕСКО бе придружавана от г-жа Мария Донска, главен секретар на Националната комисия на България за ЮНЕСКО, и г-жа Снежана Маноилова от централата на ЮНЕСКО в Париж. От страна на БПЦ в срещата взеха участие Браничкият еп. Григорий, викарий на Софийския митрополит, главният секретар на Св. Синод архим. Герасим, нач.-отдел „Връзки с обществеността“ при Св. Синод на БПЦ г-жа Александра Карамихалева, нач. на кабинета на патриарха г-н Теодор Атанасов и изпълнителният секретар на Софийска митрополия г-н Ангел Младенов.

Отдел „Връзки с обществеността“

ДОКУМЕНТИ

Кандидатури за ръкоположения на свещенослужители

Светият Синод на БПЦ, след като разгледа постъпилите кандидатски прописки за ръкоположения на енорийски свещеници и свещеномонаси, на основание чл. 134 и във връзка с чл. 132 от Устава на Българската православна църква реши да бъдат публикувани имената на следните кандидати:

Софийска епархия: Добрин Цветков Христов, гр. София – за дякон и свещеник.

ПАТРИАРШЕСКО НОВОГОДИШНО ПОСЛАНИЕ

От стр. 1

Изминалата 2014 г. ще започнем със значими за Българската православна църква събития. Светият Синод прие в състава си нови членове, бяха въздигнати нови епархийски митрополити. Взехме участие в синаксиса на предстоятелите на поместните православни църкви, проведен във Фенер, Истанбул, през месец март, във връзка с подготовката на Велик всеправославен събор. Състоя се и мирното ни посещение в Руската православна църква.

Годината, белязана с разделение, противопоставяне и несигурност, не беше лека и спокойна. Мнозина бяха сполетени от скърби, несгоди и страдания.

Но ние вярваме, че Господ е допуснал това, за да ни направи по-човечни, по-добри и по-отзивчиви към болките и скърбите на другите, за да можем по-добре да оценим скъпоценните дарове, с които Бог ни дарява и да се постарам да изправим своите пътища. Провидението ни е водело по пътя на живота с мъдрост и благодат, макар и невини да сме осъзнавали това.

Милостивият Бог ни дарува благодат и всичко потребно за нашето земно добруване и за спасението ни. Той благославя нашите трудове и ги увенчава с успехи. Затова Светеното Писание ни напомня: „Благославяйте Бога, прославяйте Го, признавайте величието Му и изповядвайте пред всички живеещи това, що Той направи за вас“ (Тов. 12:6).

Ние трябва да се молим настъпващото време да бъде за нас време на Божието благословение и помощ в нашия живот. Светата Библия говори за един от най-великите старозаветни праведници – Енох, че бил праведен, понеже винаги ходел по Бога (Бит. 5:22,24). Да ходиш по Бога, значи да усещаш постоянно Неговата близост, да чувстваш Неговата любов, дълготърпение и всеопрощение. Вършим ли някакво дело – да го вършим пред Господа (1Петр. 4:11), да се опираме на Божественния закон, който е по-висш от всякакви човешки закони, да живеем в съответствие с него, преобразявайки своя ум и сърце, да осъществяваме живота си с взаимна любов, с грижовно и внимателно отношение един към друг.

Тогава ще се радваме на добруване, защото кдето е Бог, там има любов, мир, дълготърпение, милосърдие, там се проявяват най-добрите човешки качества. Приели Бога в своя живот, изпълнявайки Неговите заповеди и живеейки по Неговия закон, ние придобиваме дръзновение да започнем с надежда всяка нова година и всяко ново начинание.

Отчески поздравявам всички верни чедра на родната ни света Църква, живеещи в пределите на страната и далеч от нея, и пожелавам да встъпим в новата 2015 година с твърда надежда на Божията помощ и закрила. Тогава предстоящата година ще бъде за нас щастлива и благословена. Благодарата на Господа и Неговата милост да бъдат с нас, с нашата страна и Църква, и през настъпващото новолетие. Амин.

Официални празненства за...

От стр. 1

Църквата, Отецеството, правителството, войнството и народа ни. Негово Светейшество благослови и поръси с богоявленската вода държавните ръководители начело с президента на Р. България г-н Росен Плевнелиев, председателя на 43 НС г-жа Цеца Цачева, министъра на отбраната Николай Ненчев, чуждестранни дипломати, български депутати, многобройни представители на Българската армия, кмета на София г-жа Йорданка Фандъкова и др. След това, в изпълнение на вековната ни традиция, благослови и освети всички бойни знамена на Българската армия ведно с представителните армейски роти.

Патриарх Неофит произнес поздравително слово, в което подчерта, че Великият богоявленски водосвет и благославянето на бойните знамена събира и единява „трите изяви на българския народ и българското общество: неговата вековна духовна опора – Православната църква, неговата сигурност – в лицето на Българската армия и неговата държавност – в лицето на законно избраната, съгласно свободното народно волеизявление, държавна власт“.

Десислава ПАНАЙОТОВА

А Ж В О Н

СМИСЪЛЪТ НА БОГОЯВЛЕНИЕТО

† Кировоградски и Александрийски архиепископ ВАСИЛИЙ (Василцев)

(1928-1998)

Раждането на Спасителя на света се оказало незабелязано от никого, освен от няколко пастори, неволно станали свидетели на тържеството на ангелите, които се радвали на осъществяването на предвечния Божий промисъл, и от тримата духовно най-проницателни мъдреци, положили пред Родилца се Богомладенец своите символически дарове.

Ирод Велики, потопил в кръв околностите на Витлеем, много бързо забравил за страшното пророчество и смъртта скоро влязла през вратите на мрачния му дворец. Векът продължавал да се движи по пътя на греха и никой на този свят не знаел, че е настъпило ново време, епохата на новото Откровение на Бога, явяването на Жертвения Агнец, „предназначен още преди свят да се създаде“ (1Петр. 1:20; Откр. 13:8).

Още преди създаването на света Бог знаел, че сътвореният от Него човек, най-съвършеното Му творение, ползвайки се от божествен дар на свободата, ще си тръгне от Него. Създавайки човека, Бог

предвидил, че свободата – фундаментална черта на Неговия Собствен Образ в него, може да го доведе до отдалечаване от Твореца му, до физическа и нравствена смърт. Бог не престанал да обича човека и след неговото грехопакение. Божият замисъл за обожението на човека, заради когото създад света, трябвало да се осъществи. И приготвеният преди създаването на света Жертвен Агнец – Синът Божий – се явил в света.

Царството Божие е отворено за всеки, но в него може да влезе само онзи, за когото няма прелъстия – грехове, които са непреодолима преграда между човека и неговия Творец. Затова Евангелието разкрива учението за покаянието, към което призовава хората най-големият пророк, стоящ на прага на Новия Завет – Йоан Претмеч. „Покайте се, защото се приближи Царството Небесно“ (Мат. 3:2) – призовавал Йоан на брега на р. Йордан. И Небесното Царство, в лицето на възпятия се Бог, Сина Божий Иисус Христос, действително се приближило в непосредствена близост до човека.

Символ на покаянието, на стремежа към освобождение от греха, към духовно преобразяване, от което се нуждаели хората от всички народи и социални слоеве, станало кръщението – потапянето във водите на Йордан, реката, която някога била границата на Обетованата земя, а сега става граница на Царството Божие.

Йордан, към която в продължение на 40 години се стремели изтерзаните в Синайската пустиня евреи, станала река на живота за цялото заживащо в пустинята на собствената си греховност човечество.

Кръщението в Йордан било кръщение на покаянието, знак за духовен обрат, очистване от греха, символ на настъпващата духовна чистота. Спасителят на света нямал никаква грех: нито личен, а още по-малко първороден, защото се родил от Дева. И въпреки това Христос идва на Йордан и въпреки усмивката на Йоан да го спре, се кръстил от него, като казал: „защото тъй нам погодбава да изпльмим всяка правда“ (Мат. 3:15).

Тази правда е правдата на кеносиса, правдата на Бога, снизхождащ към човека, умаляващ Себе Си до „образ на раб“ без при това да губи Своята Божественна природа. Това е правдата на Агнеца, заклан преди създаването на света и явяващ се сега в света. Това е правдата на Богоявлението, явяването в плътта на Тршпостасния Бог: Кръщаващия се Син, Снизхождащия Дух Свети и Свидетелстващия Отец.

Спасението е двустранен процес – синергия, изискваща участието на гвете сили. От една страна – силата на свободната човешка воля, отвърщаща се от греха, от друга – силата на спасяващата Божия благодат. „Истина, истина ти казвам: ако някой се не роди от вода и Дух, не може да влезе в царството Божие“ (Йоан. 3:5) – казва Спасителят на юдейския книжник. Раждането от вода – това е покаянието, възраждането на човешката душа, възръщането на нейната загубена в личното грехопакение чистота.

Раждането от вода е кръщението Йоаново. Раждането от Духа е придобиването на Неговите благодатни дарове, това е личната Петдесетница, влиза-

нето в Църквата – богочовешката реалност съединяваща Небето и земята. Раждането от Духа е обожението, проявяването на Бога в човека, това е Кръщението Иисусово!

В историческото битие на християнската Църква са се съхранили и гвете тайнства, избвършили се на брега на Йордан. Кръщението Йоаново – това е тайнството покаяние, изповед, което пак и пак възражда вярващия, прави достойна за него плътта на неоскъдяващата в Църквата благодат. Кръщението Иисусово – това е самото тайнство Кръщение, което осъбождава човека от проклятието на наследствеността на първородния грех, възвръща загубената при грехопакението на Адам свобода да не греши и го възвежда в Църквата.

Скъпи братя и сестри! Изглежда сякаш няма нищо по-лесно от това да приемеш Кръщение. Купуваш кръстче, изслушваш молитвите и става християнин, плънопламен притежател на цялото богатство на Църквата, на цялата Божия благодат, на всички дарове на Светия Дух.

И действително, Бог е направил всичко за човека. Влизай в Църквата и вземай Царството, което ти принадлежи. Но не! Много е трудно да се изповядаш истински, да избвършиш собствените си подвиги на духовното преобразяване, да се отречеш от света, към който си привикнал, който те дърпа назад, защото не иска да загуби своето.

Но най-голямата сила в синергията на Спасението това е силата Божия! „Верен е обаче Бог, който не ще остави да бъдете изкушени повече от силата ви, а заедно с изкушението ще даде и изход, за да можете да търпите“ (1Кор. 10:13). Богоявлението е избвършено. Агнецът, приготвен преди създаване на света, е принесен. Христос се роди, умря на Кръста и възкръсна! И в това е източникът на нашата собствена духовна сила! Амин!

АКТУАЛНО

От стр. 1

от следващите напори на вятъра. На бурята на безпаричието, на бурята на уплахата, на бурята на изгнаният и отново изгнаният очаквания, на бурята на пазарите, на бурята на използвания евтимо, на беженците наш труд и на хитрите хора, които умело се възползват от него.

Ние имаме надеждата, че през новата година ще се случи нещо различно. Това е обикновено емоционално пиянство. Всяка година се опиваме така, очаквайки. Очаквайки нещо да се промени и вятърът да утихне. После изтрезвяваме. И делникът отново ни награбва като безсърдучен началник. Всичко си продължава постарому. Нещата в живота ни не се променят, а напротив – задълбочават се. Тогава човек си казва: „Има друг свят. Има някакъв реванш. Има утеха някъде... Някъде има утеха...“

И понеже съвременният свят е пазар, търсенето и предлагането са свързани. Щом човек очаква надежда – се предлага и надежда. Така, както се продават картофи от Аржентина, чушки от Полша, магданоз от Иордания, така идват и продавачите на надежда. Продавачите на „духовност“. Едини приличащи на клоуни, други, приличащи на юпити, трети, приличащи на гурута. Всички те носят маски на учители и продават всичко каквото поискаш – медитация, енергия, пророчества, икуменизъм, либерални стратегии. Всичко което поискаш – в една обикновена найлонова торбичка. „Продава се евтимо. Продава се само сега на осиромашалия български народ, на промоция – срещу душата. Понеже и без туй нямаш пари...“ Вземти от всичко, което ти даваме – вземти си отпущ и медитатив, чакат смъртта. Чакат времената и вечната самота. Бъди доволен!

Милият български народ... Кои ще му даде надежда? Кои ще даде надежда на осиромашан?

Някъде до река Иордан, някъде точно до нас е свети Йоан Предтеча. Кой беше свети Йоан Предтеча? Това е един сярнозен въпрос, който се мярча в българското общество за няколко години, след като наименования частички от моштите му на един остров. Почувствахме се като при среща със съученик от начален курс. Мигаш с очи, изглежда ти познат: „Да бе, свети Йоан Предтеча. Ей сега ще си спомня кой беше...“ Сега се сещам за един историк, няма да споменавам името му от уважение към науката, който даже се направи, че се е сетил кой е, без изобщо да има толкова нещо и взе да му вика: „Свети Иван Предтеча това, свети Иван

онова...“ Истината е, че си намаше и представа за кого става дума. Имам предвид не от историческа, а от духовна гледна точка. Разни пък политики взеха да казват колко е важно икономически, че свети Йоан Предтеча е дошъл у нас чрез моштите си, защото, казваха: „Ще спечелим пари от това“. Каквото и да се случи, който и да дойде – такива хора винаги осмислят всичко през печалбата на пари.

Свети Йоан Предтеча е този, който дава надежда. Не. Още по-точно – сочи Я с пръст и казва: „То е Агнецът Божий, Който взема върху Си греха на света“ (Йоан. 1:29). Кой е този Агнец Божий? Господ на силите, Той е Агнецът Божий. Той е Ца

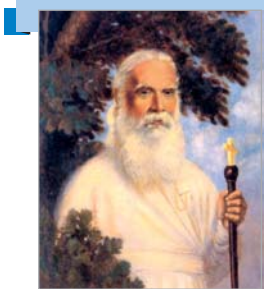
го грях направи, та да станем чрез Него праведни пред Бога“ (2Кор. 5:20-21).

В тропара на Богоявление се казва: „Явил си се, Христе Боже, и си просветил света, слава на Тебе“. Свидетелството за нашата надежда не е свидетелство просто на някой човек, пък бил той и свети Йоан Предтеча, тоест, най-големият пророк из родените от жена (Лука. 7:28). Свидетелството е на Самия Бог, Който ни показа Своя Единороден Син, вземащ върху Си нашите грехове, и казва: „Този е Моят възлюбен Син, у Когато е Моето благоволение“ (Мат. 3:17). А Светият Дух слиза в образ на глъб върху Сина Божий, за да стане просвещението на човека пълно.

Не е вървяло, че няма перспектива за нас. Не е вървяло, че живеем един безнадежден живот. Безнадежд. Дошлят Агнец Божий идва да ни даде перспективата на вечността, да ги не е явява така, да да не е за нас непознат, а да е близък. Той е бил близък до нашите бащи и майки, които никак не са се срамвали от Него. Който са знаели истинската стойност на светата Църква, на светото Православие и на битността на българина в Православна църква, която познава цялостно се Бог. Нека другите да имат пари. Ние имаме Богата и Пребогат и все всичко Христос. Когато се чувстваме бедни, нека помислим, че Господарят на всичко в този свят нямаше да плава да подслони (Мат. 8:20). Но въпреки това си остава Господарят на всичко. Нека другите да оценяват труда си повече от нас, да вземат по-високи заплати. Онези, които познава явялия се Христос, трупа скръвнина в друга банка, „дето ни молец, ни ръжда жи яде, и делото крадци не подпохват и не крадат, защото делят и скръвнината ви, там ще бъде и сърцето ви“ (Мат. 6:20-21). Нека техният пазар е по-добър от нашия. Нашата печалба е друга – тя е Царството небесно. Нашата печалба е вечният живот.

Да не ни смущава онова, което казва Бог: „Синко, дай си Мен сърцето“ (Притчи Соломонови. 23:26). Защото сърцето е вложено в нас от Дошлия Бог, за да Го обича и да разбере колко е обичано. И в тази любов да бъде нашата надежда. Винаги да има надежда и самото ни сърце да свидетелства за Спасителя. При нас идва Добрият Бог, за да ни каже, че няма страшно, стига да се научим да Го обичаме, и да Го познаваме, стига да искаме да Го слушаме, стига да славим Онези, Който ни си явяват, „Бог е Господ и ни се явява. Благословен е, Който иде в име Господне“.

Свещ. Владимир ДОЙЧЕВ

Портрет на владика Серафим

През февруари т.г. се навършиат 65 години от кончината на Божурския архиеп. Серафим Соболев. По този повод публикуваме шпериеру к.и.и. Отдела по най-нова история на РПЦ, кандидат на босословските и на историческите науки и автор на „Жизнеописание на архиепископ Серафим (Соболев)“ – изследване на живота и личността на архиеп. Серафим

– Андрей Александрович, разкажете за нашите читатели кога открихте за себе си архиепископ Серафим Собелев и как се заради идеята за написването на книгата посветена на него?

– За архиеп. Серафим разбрах в началото на 90-те години, когато прочетох записките на духовника му ученя архим. Пантелеймон (Старичък) – много интересни записки, които разкриват владиката Серафим като свят подвижник. В мен се роди интерес към тази изключителна личност и започнах постепенно да събирам материали за него. В средата на 2006 г. се повдигна въпросът за канонизацията на архиеп. Серафим от Московската патриаршия и свързката за владика Серафим възможна на мен. В този момент аз работех в ОБВЦ (Отдела за външно-църковни отношения при Московската патриаршия) и консултирах комисията по преговорите между Московската патриаршия и Руската задгранична църква.

Имах възможност да се запозная с архива на ОБВЦ, продължих търсенения си в Държавния архив на РФ и постепенно си изградих пътна карта за живота на архиепископ Серафим. Започна да пиша статии за него. Първата, която публикувах беше „Преодоленият разделение“ – за пребиваването на владика Серафим в Руската задгранична църква и неговото преминаване към Московската патриаршия след Втората световна война. Нашите интересни документи в архива на Руската духовна мисия в Йерусалим, където се пазеха писмата на архиепископ Серафим до началника на Руската духовна мисия в Светите земи. След това изгум Исидор, тогава възглавяваш Подворieto в София, че покани в България, където открих оне документи и свидетелства за владика Серафим. Постепенно събрах достатъчно материали за написването на книга за живота на архиеп. Серафим, а едно от условията за канонизация на комисията беше съставянето на жизнеописание.

Записките на архим. Пантелеймон са изключително интересни и важни, но те не закълчаха ни от периодите в живота на архиеп. Серафим.

– Например?

– Например при какви обстоятелства той е получил своята архиерейска хиротония, неговата позиция по време на Втората световна война, неговата дейност в лоното на Московската патриаршия след преминаването му в нейния диоцез... Всичко това трябва да се изясни и на мен действително ми се удаде да намеря сведения и да попълня липсващите парчета в картината на неговото жизнеописание.

– Макар че почти цялото архиереиско служение на архиепископ Серафим протичава в България, обстоятелствата около хиротонията му действително са слабо познати у нас. Бихте ли разказали за този епизод от неговия живот?

КАКВО НЕ ЗНАЕМ ЗА АРХИЕПИСКОП СЕРАФИМ

ИНТЕРВЮ

– Престановили си в Русия, но тук, в България също започнали.

– Да, така е. Впрочем и в Русия след 1947 г. гоненията отново се възобновили. Храмовете и манастирите, които били открити през времето на немската окупация, започнали масово да се закриват, както и тези в Западните покрайнини – в Украйна и Белорусия, след взилането им в състава на СССР през 1939-1940 г. Това подновено гонение засегнало и свещенните и архиерейските разграница, както и владика Серафим. Държавата била много недоволна от активната църковна дейност на владика Серафим, от намерението му да открие манастир в София. Патриарх Алексий I благоволил това начинание, българските власти също се отнесли благосклонно, но в Москва било много недоволни. Въпреки това владика Серафим осъществил намерението си.

Важен момент в отношенията му с Москва е противопоставянето му срещу обновленческият разкол в България. Когато група свещеници в края на 40-те години се опитала да въведе новаторски промени в църковния живот и в богослужението, владика Серафим се противопоставил на това и неговата твърда и ясна позиция помогнала на българските архиереи да преодолеят този смут.

Тук, в България, той не е изпитал особен натиск от страна на властта. Комюнистическото ръководство в Москва категорично поддръжало обновленците и в края на 1949 г. подготвили в Съвета по делата на РПЦ документи за отзоваването на владика Серафим от България. При подобни случаи някои задгранични архиереи били изпращани на заточение, като митрополит Нестор Анисимов, след идването на комунистите на власт в Китай, други били изпращани принудително на покой в някой манастир. Какво очаквало владика Серафим в Русия, ние не знаем, но Господ отседил друго и през февруари 1950 г. отозвал владика Серафим при Себе Си.

Така че, отношението на богоборческата власт в Русия към владика Серафим съвсем определено било отрицателно.

– Каково научение при своите проучвания за духовния образ на архиеп. Серафим? Известно е, че той от най-рано възраст е имал влечение към духовния живот и към монашеството. Кои са хората, които са повлияли на неговото духовно израстване?

– Още докато се намирал в Русия, владика Серафим е бил привлечен и е търсел общение с подвижниците на благочестието по онова време. Един от неговите духовници бил преподобният старец Герасим Гетимсански.

– За Гетимсанския скит в близост до Троше-Сергиевска лавра ли става въпрос?

– Точно така. Старешът Варнава се поддизва там, бил известен със своето благочестие и прозорливост и много хора идвали при него за съвет, за молитва. Този старец станал един от духовните наставници на бъдещия владика Серафим. След кончината на преп. Варнава, Николай Соболев – бъдещият владика Серафим – бил пристигнал в манастище в Санкт Петербург от владика Сергей (Тихомирров) (Въследствие той възглавявал рруките енории в Япония и в годините на Втората световна война пострадал от японците, бил в затвора и малко след освобождението си починал.).

Още като студент владика Серафим посещавал и отец Ионан Круницки, праведният Ионан нееднократно го благославял и разговарял с него.

Когато владика Серафим бил монашеството и бил ръкоположен за йеродикон, йеромонах и по-късно станал архимандрит, живял известно време в Калуга, а недалеч от Калуга се намира забележителният Ойтински манастир, прочут с

древния си монашески устав, суровия си монашески живот и с неговите стари, извстни по цяла Русия – преп. Мойсей, преп. Варсануфий, преп. Антоний... Точно често ходел там и монашеството, без съмнение, са му оказали много силно влияние със своя пример и духовни напътствия. Така че през първата половина от своя живот той имал силно и дълбоко общение с тези преподобни стари, с които имал много топли сърдечни отношения.

Познавал е и със светителя Тихон, патриарх Московски, пътувал при него и именно от него получил първото благословение за архиерейска хиротония, която заради Гражданската война не се състояла. Ето това са хората, които са повлияли изразно на владика Серафим, на неговото духовно израстване и на духовния му път.

– А успял ли е да свърши тази духовна традиция и да я предаде на своите духовни деца?

– Мисля, че да. Негови чед са архим. Пантелеймон, архим. Серафим (Алексиев), прот. Всеволод (Шпилер), Левкиевски еп. Партийни, както и много не так известни хора, които възрасват във вярата и благочестието под неговото духовно ръководство.

Когато комунистическото правителство на България установило дипломатически отношения с правителството на СССР, последното поискало църквата „Св. Николай“ и всички сгради на Руската православна църква в България да бъдат предадени на Съветската съюз. Владика Серафим се възпротивил и се стигнало до компромисното решение – тези сгради били предадени на Българската православна църква. В замъна Руската църковна община в София получила храма „Св. Николай Мирликийски“ на ул. „Калоян“, а вместо Ямболския манастир – Коклянският. Владика Серафим се старал рруките монастири, наелини на манастира, да пазят древното благочестие и строго монашеството.

А когато българските архиереи отравили моляба към владика Серафим в този манастир да се подизвават и българци, които тук да се учат на монашеството и да станат премирници на тази традиция, той, разбира се, се съгласил. Същата тази традиция, пренесена от него от Оптинската пустиня, била възприета и от монахините в Покровския манастир в Княжево, които също се явяват духовни чед на владика Серафим. Тези момичета го познавали от детските си години и под негово влияние мечтаели за монашеството, да се посветят и да живеят само за Бога. Така че много може да се говори за неговото духовно влияние.

– В началото на разговорна ни казахте, че комисията по канонизация при Московската патриаршия Ви е възможна да изготвите нужната справка за канонизацията на архиеп. Серафим. Смятате ли, че се наляне достатъчно основания за неговото прославяне и че тази канонизация скоро ще се състои?

– Мисля, че препятствия за канонизацията на владика Серафим сега няма. Изследвах внимателно и безпристрастно всички въпроси, касаещи личността му и съм на мнение, че той винаги се е старал да се държи вярно от политиката. Разбира се, той е бил антикомунист, доколкото тази власт е богоборческа и антицърковна, но се е смирил пред нея, за да съхрани паството си.

Животът му преминава при съвсем не простите условия. Той е претърпял и хитлеристкото управление и комунистическото и съмлял да не се обвърже както с хитлеристкия режим, така и с режима на Джузавили. Когато владика Серафим се оказал под комунистическа власт, той така и не се съгласил на сътрудничество с нея. В последно време бяха направени такива проучвания в архивите на ФСБ (Федерална служба по безопасност) и бе установено, че сътрудничеството на владика Серафим с комунистическата власт не е имало и той е съмлял да остане вярно от това. Той е бил към Московската патриаршия, признавал е съветската държава, но не е допускал така държава да се намесва в църковния живот.

Но истинско свидетелство за светостта му са неговите произведения с духовен характер, които са дълбоко православни и проникнати от боговъзхвална мъдрост: неговите писания против модернизма, произведената му против ненормалното обожаване с неправославни и др. Той винаги е бил за диалог с инославни, общувал е и дори е бил убеден в необходимостта от създаване на единен християнски фронт срещу безбожието. През 1948 г. на Весправославното съвещание той слеза подписа си под заключителните документи редом с представители на арменската общност. Имал силно против общуването с инославни, разбирал, че някакви отблясъци от истината имал в техните учения и вярвания, но при все това утвърждавал, че Истината е само в Православие, че може да се води диалог, но не и да се правят компромиси със светото Православие.

Ние знаем, че в името на единството Църквата винаги е била готова да направи някои компромиси в областта на обредите, но не и с догматическите истини. Малко известни е един доклад на владика Серафим за англиканската йерархия, от който става ясно, че той е готов на диалог, готов да се съгласи с някои обредови различия, стига англиканите да завърнат към православната вероизповед и към Православие. Това така и не става. Англиканите да се били готови за такава стълка и впоследствие още повече се отдалечили от Истината.

И не на последно място, белег за светостта на владика Серафим, за неговото дързновение пред Бога са многоревните завседателствания чудеса, станали по неговото молитвено съзастничество и всенародно признание на чудотворството му. Мнозина българци ще потвърдят, че неговата благодатна помощ е много бърза, а това е от голямо значение за проясняването му.

– Вие вече няколко години се занимавате и изучавате живота на архиеп. Серафим и ли се струва, че вече доста добре познавате не само отделни фрагти от неговия живот, но и личността му. За това ще Ви попитам, ако архиеп. Серафим беше жив оне и беше редом, кои са нещата, с които най-малко да се съгласи?

– Аз с увереност мога да кажа, че владика Серафим никога нямаше да позволи разделение в Църквата заради календарния стил и нямаше да се съгласи с това разделение. Убеден съм, че ако владика Серафим беше жив днес, щеше активно да работи за обединението на българите, които са привърженици на стария стил и тези, които служат по новия, защото единството на Църквата щеше да бъде по-важно за него от календара.

Що се отнася до икуменистическия диалог, той е бил вероятно би общувал с инославни, но без ексцезивно обожаване и компромиси по отношение на нашата православна вяра.

Не би се съгласил, разбира се, и с бездуховността, която първи днес. Още през 1915 г., по времето на Църковна световна война, когато народът е бил по-църковен, отколкото сега, владика Серафим пламенно е изобличавал бездуховността. Възмущавал се, че вместо да се молят за мир, за скорошно прекратяване на войната, хората се разхождат в парка, ходят на театър, веселят се... Днес времната са много по-тежки в духовно отношение и отстъпленето от вярата е несравнимо по-голямо и страшно, а християнските ценности преминават на заден план или съвсем се пренебрегват. С това владика Серафим категорично не би се примирил.

Интервюто взе: Александра КАРАМИХАЛЕВА

Гробът на владика Серафим в крипта на руския храм в София

От стр. 1

истинската философия се съдържа в Христовите истини на Евангелието. Това Христово учение се приемало в Древната църква като същинската и истинска „практическа философия“ на живота, която води до очистване на ума и сърцето, до познание на Бога и нравствено усъвършенстване в добродетелите. Така, вър-

тели полагат началото на църковната традиция за събиране и кодифициране на духовното учение за подвижническия живот, което по-късно е продължено от монасите на Света Гора чрез събиране на най-важното от православното Предание за духовния живот и молитвата в известния сборник „Добротолюбие“, който познаваме днес.

би, но може би една от най-важните му заслуги е създаването и въвеждането в богослужебния живот на Църквата на общо чиновоследование на светата Божествена литургия, което и до ден-днешен се отслужва в Православната църква. Това е известната и днес света Василиева литургия, която ни разкрива дълбоките богословски познания и ду-

което е утвърдено от Първия вселенски събор.

Един от най-известните сборници с проповеди на св. Василий Велики е неговият „Шестоднев“, който съдържа богословски и ексегетически беседи върху Библейския разказ за сътворението на света и човека от Бога, описан в книга „Битие“. В тези свои беседи светителят събира в един богословски синтез богооткровените истини на Свещеното Писание с познанието на тогавашните науки и философското знание на епохата. Въз основата на този класически разказ гръцка патристика и православна богословска мисъл труд по-късно старобългарският книжовник Йоан Екзарх създава в Преславската школа своята средновековна преводна творба „Шестоднев“, в която включва като основен източник беседите на св. Василий Велики върху библейския разказ за Божиите творчески действия и създаването на тварния свят и човека.

Много важно място в пастирската и църковна дейност на св. Василий Велики заема и социално-милосърдната грижа за бедните, страдащите, болните и бездомните, на които той, в духа на апостолската традиция, помагал всеотдайно, като организирал в своя диоцез много църковни учреждения, приюти за болни и бездомни, и създад сиропитаища, известни като „Град на милосърдието“ или „Василиада“.

В този град всеки болен или нуждаещ се от подкрепа човек бил приютяван и включван в църковния живот, а които могли да се трудят, с ръцете си изкарвали сами своята прехрана и помагали за издръжката на останалите. Всички живеели като братя и изпълнявали на дело евангелските повели на Спасителя за любов към ближния и милосърдие, като следвали апостолските традиции за доброволно даряване на сво-

ите имоти, за споделяне на материалните блага, солидарност, труд и общност на имуществото. Векове наред този социално-благотворителен модел за църковна и християнска милосърдна дейност, който изградил свети Василий Велики, остава като ненадминат образец за църковната и милосърдна дейност на Православната църква, която тя развива и днес. Достатъчно е да си спомним за делото на св. Йоан Кронщадски в Санкт Петербург в началото на XX век или да видим съвременните форми на църковно-милосърдна дейност, които се изграждат и прилагат в Руската, Румънската, Гръцката и в Българската поместна църква, за да установим и да се убедим, че и в днешно време заветите на св. Василий Велики за дейно християнско милосърдие и социална диакония на Църквата са живи и действени.

Свети Василий бил истински духовен учител и пастир, светител и достоен архиерей, който не се огъвал нито пред еретиците и противниците на православната вяра, нито пред гонителите на Църквата и силните на деня, в лицето на овластените и високомерни императори на тогавашната Римска империя. Той съграждал Църквата и укрепвал вярата на християните, подпомагал слабите и поучавал всички в истините на вярата и Христовото учение. Със своите достойни дела на пастир и архиерей, учител и богослов, духовен отец на вярващите и монасите свети Василий Велики остава като ненадминат пример за истински светител на Църквата и един от най-видните учители на Вселенското православие. Паметта на светия Божий угодник Василий Велики, този „стълб на Православието“, се чества тържествено от Църквата, а делото му остава като пътеводна звезда за християните в техния духовен път на спасението.

Доц. Костадин НУШЕВ

СВЕТИ ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИ - духовен отец, учител и светител на Църквата

вейки по пътя на знанието и духовния опит, и постигал върховете на тогавашното философско познание в областта на светските науки, изпитал себе си чрез духовния живот и строгия аскетичен опит на монашеството, свети Василий се завърнал в своята родина Кападокия и се установил близо до град Неокесария, край бреговете на река Ирис.

Малко по-късно към св. Василий се присъединил и неговият верен приятел и сподвижник Григорий Богослов, с когото заедно се заемат с духовни подвизи, богословска дейност и книжовен труд. В този манастир се създават едни от първите духовно-аскетични сборници за християнски подвижнически живот, като извличат полезното от богословските съчинения на Ориген и други църковни учители и съставят специален сборник с името „Филокалия“ (Добротолюбие). С този книжовен труд двамата свети-

Така чрез своите правила за монашеския живот, подвижнически нравствени правила за борба с греха и християнско благочестие и други канонични разпоредби за църковния живот свети Василий Велики става един от първите църковни канонисти, като създава специални кодекси от канони и църковни правила, които векове наред, а и до ден-днешен, се използват в живота на Православната църква. Важно значение имат каноничните разпоредби и църковни правила на св. Василий Велики за брачния живот, за налагане на различни епитимии при изправлението на духовния и нравствен живот на християните и превъзмогването на различните грехове.

Като епископ на Кесария Кападокийска свети Василий се заема с организирането на православната общност и укрепване на вярата в църковния диоцез, който му бил поверен, защото позицията на Православието по това време били силно разклатени от агресивното поведение на арианите и от арианската политика на тогавашните императори. Свети Василий създава множество проповеди и слова, нравоучителни послания и канонични разпоред-

ховен опит на своя създател. Богословието на светия отец се разкрива по един въздействен начин особено в молитвословията на Евхаристийния канон от неговата литургия. Това молитвено и литургично последование, въведено в богослужебната практика от св. Василий, се опира на църковното Предание на Древната църква, което той познава и успешно кодифицира за целите на своето служение и нуждите на Източната църква, като събира и синтезира в едно ново чиновоследование богатството на по-древните източно-православни литургични традиции. По неговия път по-късно върви и св. Йоан Златоуст като архиепископ на Константинопол.

Свети Василий в своето светителско служение като архиепископ на Кесария Кападокийска води и множество полемични и догматически спорове в защита на Православието и Никеиското вероопределение и произнася много проповеди, беседи и нравоучителни слова за духовно укрепване на своите пасоми. Полемиката му е насочена главно срещу арианите и евномияните и има за цел да утвърди Никеиското изповедание на вярата в Сина Божий,

Миниатура от атонския манастир „Дионисиат“

Гласът на св. отци

Св. Василий Велики за себепознанието

За всекиго от нас по-леко е да любовитства за чуждото, отколкото да се визира в собственото си. За да не се случва това с нас, речено е: престани усърдно да наблюдаваш пороците на другите, не давай работа на разума си в изследване на чужди немощи, но спи се на себе си, т. е. обърни душевното си око за лично изследване на самия себе си! Вникни в себе си, опознай се, т. е. спи се не върху това, което е твое и което е около тебе, но върху самия себе си: защото едно сме ние, друго е това, което принадлежи нам, съвсем друго е онова, което е около нас. Душа и ум – това сме ние, доколкото сме сътворени по образа на Създателя; тялото и проявяваните чрез него усещания – това е наше; около нас пък – имоти, изкуства и разни други потреби за живота. Какво искам да кажам с това? Не се съсредоточавай върху плътта; не тичай с всички сили подир плътски блага, като

Познай себе си!

например: здраве, красота, наслада, удоволствие и дълголетие; уважавай не парите, не славата, не господството, не ласканията; не почитай за велико това, което служи за временния живот. В грижи над него не бъди небрежен за по-ценното в живота ти: познай себе си, т. е. своята душа! За нея се грижи; нея украсявай, та със своята бдителност да предотвратиш всяка нечистота на порока; да я очистиш от всякакъв срам и грях; да я просветиш и украсиш с всяка красота на добродетелите. Изследвай сам себе си – кой си ти? Познай природата си – познай, че тялото ти е смъртно, а душата ти безсмъртна, че нашият живот е двояк – че едного принадлежи на плътта и е преходно, а другата е сродна на Духа и не знае граници.

Познай себе си и не се спирай над смъртното като на вечно, нито пък презирай вечното като временно. Не се увличай в плътта, защото тя е тленна – грижи се за душата, защото е съществено безсмъртно. С всевъзможно усърдие вниквай сам в себе си, за да умееш да дадеш полезното на едната и на другата страна: на плътта – прехрана и покривка; на душата – догмите на благочестието, благодарно образование, упражнение в добродетели, изправление от страсти, за да не затлъстее тялото ти и за да не се лакоми за придобивки на плътта! Доколкото плътта похотства против духа, духът против плътта, и едни други се съпротивяват – гледай, като се присъединиш към плътта, да не отстъпиш по-голямата власт на по-лошото. При

поставяне тежести върху тегликите, ако обремениш едната страна, непременно другата ще стане по-лека, противоположна на първата – така става и между тялото и душата: излишеството в едного неизбежно създава оскъдност в другото. Когато тялото е в добро състояние и обременено с тлъстина, тогава духът по необходимост става слаб и не-способен за предназначението си. Когато пък душата е благоустроена и чрез разума си над духовното е достигнала своиственото и величие – тогава вследствие на това настъпва отпадналост в телесните сили. Постоянното наблюдение над себе си ще ти даде и достатъчно ръководство за познание и на Бога, защото, ако познаеш себе си, няма да имаш нужда да търсиш следите на Твореца в устройството на вселената, но ще ти намериш в самия себе си, като в някаква си малка вселена, и ще видиш великата премъдрост на Създателя.

АКТУАЛНО

Православните талибани

„Милост искам, а не жертва.“
(Мат. 9:13)

Преди няколко години интересна случка развълнува духовниците от една от централните енории на Варна. Наш брат мирянин се обърна към чредния свещеник в храм „Свети архангел Михаил“: „Отче, дай ми послушание да избия всички котки в двора, защото пречат на хората да идват на църква и не могат да приемат Божията благодат“.

Наистина би било комично, ако под маската на безсмислието думите не носеха един негативен и жесток смисъл. Повърхностно е да се каже, че е глупаво, ако в това послание не прозираше желанието за унищожение и разруха. Най-неприятното от всичко е, че това е вътрешният глас на един искрено вярващ в Христа. Тази реакция е симптоматична за неговото истинско духовно състояние и душевна нагласа. Защо в поведението на християните понякога има толкова много агресия? Това е въпрос, който съм сигурен, че всеки един интересуващ се от проблемите на християнството си е задавал. Нали Христос е Цар на мира и цялото Му послание е проповед за любов в този свят. Нямаме право да обвиняваме учението на Спасителя в нито един недостатък. Причината за всичко е в нас и по-специално в болестите на всяка една душа.

Съвременните богослови обичат да твърдят, че светата Църква е лечебница и към нея се обръщат онези, които са осъзнали окаяното си положение и искат да излекуват опустошените си души. Затова и най-болните влизат в нея. Целият процес на лекуване е болезнен и мъчителен. Старата природа на личността, обхваната от пороци и вредни навици, се съпротивлява на изобразяването на новия човек, осветен от даровете на Светия Дух. Затова възпрепятстват и множество други фактори – домашното възпитание, външната среда и особено хората, които съпровождат първите стъпки на новопоявявалия. И той често изглежда объркан, неадекватен и дори углашен.

Учението на светите отци в подробности описва това вътрешно обръщане на духа и го обозначава с понятието „метаноя“ (повдиг, преобръщане на ценностите, покаяние). От ключово значение е ролята на духовния наставник като кормчия на всеки индивидуален път към Христа. Запознавайки се с особеностите на всяка душа, той изгражда оздравителна програма съобразно индивидуалността на всяка личност. Той преценява лекарствата и дозировката на всеки. Но това в най-добрия случай е когато новопоявявалия веднага се насочи към духовно ръководство и изпълнява точно това, което му се предписва като духовни упражнения. В противен случай резултатите са противоречиви и дори рисковани.

Страстите, навичките, комплексите и ревността в Хреста се преплитат и всичко това се възпламенява от най-сериозната външна опасност – демоните. Те нанасят големите поражения и правят мощни пробойни в душата на искрено вярващия. Както в евангелския разказ за измитата и подредена къща, неговото състояние често става по-лошо от предходното. Демоните нанасят горчивото чувство за разочарование и неприязън към учението на Христос, разпалват нахърнената гордост и насажда пагубния навик за осъждане на духовници и миряни. Това може да доведе до пълно отпадане във вярата и дори богоборчеството.

Познавам хора, които имат жива вяра, редовно се исповядват и причастяват, всеки неделен ден посещават богослуженията, но упорито отказват да се срещат с християни. Едно момиче на 24 години казваше: „В личния си живот всячески избягвам да се срещам с вярващи. Те са много по-подли и жестоки от другите хора“.

Това, разбира се, е лично нейно мнение, но си струва да се вгледаме в тази горчива констатация. Често в християнските дружества се среща хора със студени и напрегнати физиономии, със свити юмруци и мрачни погледи, готови на всичко, за да отстояват истините на Православието.

В собствените си очи те са истински стожери на светата истина и никой не може да ги разубеди в това. Зорко наблюдават и изслушват всяко изказване на брат или сестра и строго и многозначително дават заключение за чистотата на вярата му. Бързо и рязко влизат в богословски спорове, без да имат нужната подготовка и са готови да гроят с думи и дори физически сила всякакви врачки, окултисти, католици и протестанти. Техният хоризонт е ясен и определен, а убеждението им категорично и неотменимо. Горко на онези, които не мислят като тях. Тяхната ревност не по разум създава проблеми за хората около тях, тъй като за недостатъчно въцърковените може да бъде заразителен пример и дълго време да ги отклонява от истинското църковно учение. Често защитават тезите си с цитати от светите отци и дават рецепти на всеки и за всичко. Тези горещи застъпници на Православието са „трън в петата“ на енорийските свещеници, призвани да бъдат център и опора на вярващите в храма.

Единствено дълбокото вникване в духа на християнството и искреното лично приемане на духа Христов може да излекува тази опасна църковна болест. Християнството се появи в една динамично социална обстановка, в един суров и жесток езически свят и успя да намери мястото си в историята, без да провокира конфликт с него. Християнските апостоли завладяха душите на своите съвременници не с призови за бунтове и въстания, а с проповеди за мир и любов. Служението на Бога и другите е било техният начин да отговорят на агресията отвън и да одухотворят този обречен свят. Иисус от Назарет не им заповяда да вземат със себе си отрова и оръ-

жие, а им препоръча да носят със себе си прости торби и нещо за из път. Не каза на Своите последователи да бъдат горди като орли и храбри като львови, а изрече прости думи за кротост и незлобие.

Ако във времето на Тиберий, Август или Нерон християнството бе отговорило на меча с меч, отдавна щеше да е изчезнало от духовната карта на историята като едно от многото еврейски учения в Римската империя. И това щеше да стане не защото щеше да бъде изкоренено с кръв и жестокост, а защото щеше да обърне гръб на заветите на своя Основател и да прегърне духа на този свят.

Всякакви прояви на злоба, отмъстителност и жестокост от християни са неприемливи и следват да бъдат порицавани. Най-важното те няма каквото основание в Священното Писание и учението на светите отци. Плодовете на това са горчиви – безпокойство, униние, душевни разстройства и самоунищожение. Всички те прогонват най-важното от душата на християнина – мира и вътрешното спокойствие.

За разлика от всички други християнски деноминации, Православието не е подробна система от богословски идеи, сбор от правила и норми, а вътрешно изповедническо учение. То е лично свидетелство и посвещение от Светия Дух, съхраняващо и предаващо през вековете непреходния завет на Христос и светите апостоли. В дълбокия смисъл носи пълнотата на благодатта, която осъществява, оживотворява и твори. Православието е „светая-светих“ на християнството, единствената истинска психотерапия за лечение на болестите на душата.

Нека всеки един от нас възпреки злобата на деня и студенината на света, потърси утеха в Неговата пълнота и не забравя съкровения завет на нашия Спасител: „Почете се от Мене, понеже съм кротък и смирен по сърце, и ще намерите покой за душите си“ (Мат. 11:29). Амин!

Свещ. Ясен ШИВНЕВ

ВИЕ ЗА УБИЙСТВОТО ЛИ СТЕ ИЛИ ЗА ЦИНИЗМА?

В атмосфера на емоционална нажеженост всякакъв опит да обясним спокойно, че крайният цинизъм на пострадалото списание не прави престъпното убийство по-малко престъпно, а чудовищното злодеяние на терористите не прави списанието по-малко цинично, ще предизвика негодувание. Длъжен си или да канонизираш убитите като свети мъченици, пострадали за делото на европейската свобода, или да признаеш, че терористите всъщност не са чак толкова лоши момчета. Така че този избор е измамен.

Терористите са убийци, които се ръководят от носеща смърт идеология и с готовност биха убили всеки от нас, стига да могат. Те са същият тип хора като онези, които окупираха училището в Беслан и взривиха московското метро. Няма нужда им търсим оправдания, като оскърбени чувства, тежко детство, недостиг на витамини или каквото и да било друго. Това са просто убийци.

Разбира се, безсмислено е да твърдим, че ако се въздържате да оскърбявате исляма, няма да посетнат на вас – ще ви посетнат, ще си намерят причина. *Ислямската държава в Ирак и Леванта* (ИДИЛ) са терористична органи-

зация, която не се нуждае от конкретен повод за насилие. В очите на терористите вие заслужавате смърт дори само заради това, че не сте един от тях. Естествено и на Европа, и на всички нас ще ни се наложи да се борим с това зло.

Между нас няма разногласия по отношение на това на какво се противопоставяме, нашите разногласия са относно това какво отстояваме. Когато четем много статии и блогове, оставаме с впечатлението, че главната европейска ценност, зад която хората решително застават, е възможността да се присмвват и подиграват с всичко.

Хората наричат „свобода“ именно свободата да окарикатурят когото им е угодно, която и да е почитана личност, в това число и всяка религия.

Имам нужда от свобода неограничено да изразявам своето мнение – например във вежлива и прилична форма да изразя своето несъгласие с пророческия статут на Мохамед. Но изобщо не ми е нужно да рисувам карикатури – било то за Мохамед, било то на когото и да било. Свободата да изразя своето мнение е едно, съвсем друго е гнусният цинизъм.

Окарикатуряването не бива да става причина за

убийства, но не бива и да се превръща във възвишен принцип, за който да се борим.

Има две виджания върху европейските ценности. Съгласно едното от тях, животът на който и да е човек – високонравствен или грешник – притежава собствена ценност. Никой не може противозаконно да бъде лишаван от живот. Животът на автора на непристойни карикатури е също толкова неприкосновен, колкото и животът на някой благоговещан и културен човек. Той не бива да бъде убиван, защото по принцип хората не бива да бъдат убивани. Той е защитен от закона на морала, защото е човек, а не защото тиражира цинизми.

В едно и също злодеяние можем да се възмутим от различни неща – от това, че незаконно са убити хора, а хора не бива да бъдат незаконно убивани, или от това, че са посегнати на свободата им да окарикатурят когото си поискат.

И така, заедно с вас ще негодумам срещу беззаконното убийство, но няма да провъзглася за висша ценност непристойните карикатури. Цинизмът не притежава никаква ценност.

Сергей ХУДИЕВ
Превод: Александра
КАРАМИХАЛЕВА

ЦЪРКОВЕН

П В С Ч П С Н

Януари

		+1	2	3	4	
5	+6	+7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Февруари

						1
+2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Март

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	+25	26	27	28	29
30	31					

Април

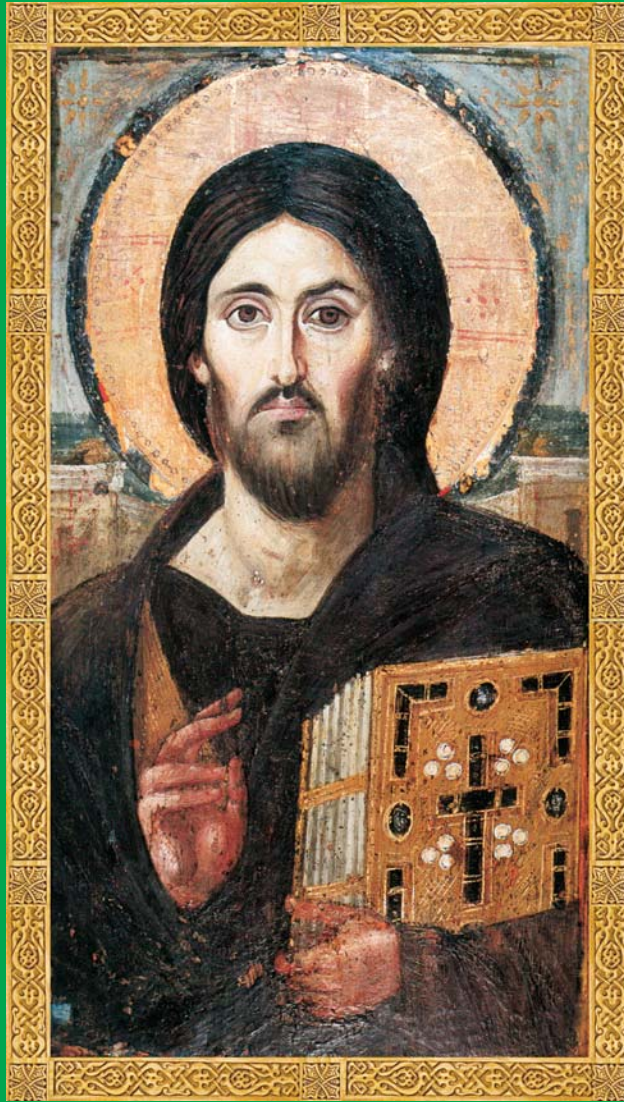
			1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	+12	
+13	+14	15	16	17	18	19	
20	21	22	23	24	25	26	
27	28	29	30				

Май

						1	2	3
4	5	+6	7	8	9	10		
+11	12	13	14	15	16	17		
18	19	20	+21	22	23	24		
25	26	27	28	29	30	+31		

Юни

+1	2	3	4	5	6	7		
8	9	10	11	12	13	14		
15	16	17	18	19	20	21		
22	23	24	25	26	27	28		
+29	30							

2015

Църковни празници

ЯНУАРИ	1 – Св. Василий Велики (<i>Василовден</i>); 6 – Богоявление (<i>Йоргановден</i>); 7 – Св. Иоан Кръстител (<i>Ивановден</i>)
ФЕВРУАРИ	2 – Сретение Господне
МАРТ	25 – Благовещение
АПРИЛ	12, 13, 14 – Възкресение Христово
МАЙ	6 – Св. вмчк Георги (<i>Гергьовден</i>); 11 – Св. Кирил и Методий; 21 – Възнесение Господне (<i>Спасовден</i>); 31 – Петдесетница
ЮНИ	1 – Св. Дух; 29 – Св. ап. Петър и Павел (<i>Петровден</i>);
ЮЛИ	20 – Св. прор. Илия (<i>Илинден</i>)
АВГУСТ	6 – Преображение Господне; 15 – Успение на Пресвета Богородица
СЕПТЕМВРИ	8 – Рождество на Пресвета Богородица; 14 – Въздвижение на Св. Кръст (<i>Кръстовден</i>)
ОКТОМВРИ	19 – Преп. Иоан Рилски Чудотворец; 26 – Св. вмчк Димитрий (<i>Димитровден</i>)
НОЕМВРИ	8 – Събор на архангел Михаил (<i>Архангеловден</i>); 21 – Въведение Богородично
ДЕКЕМВРИ	6 – Св. Николай Мирликийски (<i>Николден</i>); 25 – Рождество Христово; 26 – Събор на Пресвета Богородица; 27 – Св. първоумъченик и архидякон Стефан

Официални празници

ЯНУАРИ	1 – Нова година
МАРТ	3 – Ден на Освобождението на България
АПРИЛ	10, 11 – Велики петък, Велика събота; 12, 13 – Възкресение Христово
МАЙ	1 – Ден на труда; 6 – Ден на храбростта и Българската армия; 24 – Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост
СЕПТЕМВРИ	6 – Ден на Съединението; 22 – Ден на Независимостта на България
НОЕМВРИ	1 – Ден на народните будители
ДЕКЕМВРИ	24 – Бъдни вечер; 25, 26 – Рождество Христово (<i>Коледа</i>)

ВЕСТНИК

П В С Ч П С Н

Юли

						1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12				
13	14	15	16	17	18	19				
+20	21	22	23	24	25	26				
27	28	29	30	31						

Август

									1	2
3	4	5	+6	7	8	9				
10	11	12	13	14	+15	16				
17	18	19	20	21	22	23				
24	25	26	27	28	29	30				
31										

Септември

						1	2	3	4	5	6
7	+8	9	10	11	12	13					
+14	15	16	17	18	19	20					
21	22	23	24	25	26	27					
28	29	30									

Октомври

						1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11				
12	13	14	15	16	17	18				
+19	20	21	22	23	24	25				
+26	27	28	29	30	31					

Ноември

										1
2	3	4	5	6	7	+8				
9	10	11	12	13	14	15				
16	17	18	19	20	+21	22				
23	24	25	26	27	28	29				
30										

Декември

						1	2	3	4	5	+6
7	8	9	10	11	12	13					
14	15	16	17	18	19	20					
21	22	23	24	+25	+26	+27					
28	29	30	31								

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА 2015 г.

„Църковен вестник“

1 година.....	30,00 лв.
6 месеца.....	15,00 лв.
3 месеца.....	7,50 лв.
ед. цена.....	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: synpressbg@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материал се приема в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.